

**STICHTING MONUMENTENFONDS DEN HAAG EN OMGEVING**  
**opgericht op 11 maart 1974**

**Nieuwsbrief 2007**

**december 2007**

In 2007 onderging het Spinozahuis een grote onderhoudsbeurt. Aan vóór- en achterzijde werden de kozijnen en luiken hersteld en grondig geschilderd. Ook in de woning werden reparaties verricht en schilderwerk uitgevoerd. In dit jaar, waarin vooral in Amsterdamse kring een hernieuwde belangstelling is ontstaan voor Benedictus de Spinoza, staat in Den Haag ons huis aan de Paviljoensgracht er weer prachtig bij. Hier bracht Spinoza de laatste zeven jaren van zijn leven door. De geschiedenis van het huis ten tijde van zijn leven wordt hier kort geschetst.

Op 8 juni 1641 kocht de schilder Jan van Goyen (1596-1656), sinds 1636 bewoner van Dunne Bierkade 16, een perceel grond, waarop hij een aantal huizen voor de verhuur liet bouwen. Deze huizen, waaronder het pand Paviljoensgracht 72/74, kwamen in 1646 gereed. Van Goyen verhuurde het huis voor fl. 80,- per jaar. Na het overlijden van Van Goyen kwam het huis in 1657 voor fl. 2.110,- in het bezit van Havick Steen, de vader van de schilder Jan Steen. Jan Steen was op 3 oktober 1649 getrouwd met Margriet van Goyen, de oudste dochter van de schilder. Het huis had toen al de nog steeds bestaande achteruitgang door de tuin naar de Dunne Bierkade. In 1669 werd het huis gekocht door Jacob Albert van der Spijck, die het door zijn zoon Hendrick liet bewonen.

Van der Spijck verhuurde in 1671 het dakkamertje aan de voorzijde voor fl. 80,- per jaar aan de wijsgeer Spinoza. Tot aan zijn dood op 21 februari 1677 op 44-jarige leeftijd leefde Spinoza daar op een zeer sobere wijze. Hij legde in dit huis de laatste hand aan zijn 'Ethica' en voerde van daaruit met tal van andere beroemdheden in Europa een intensieve briefwisseling. Vanuit het huis aan de Paviljoensgracht werd Spinoza op 28 februari 1677 in de Nieuwe Kerk aan het Spui in een huurgraf begraven. In 1880 werd de gedenksteen in de voorgevel aangebracht en staat het huis bekend als het Spinozahuis. Het bronzen beeld in het middenplantsoen werd in 1880 door F. Hexamer vervaardigd. In 1976 werd het Spinozahuis overgedragen aan het Monumentenfonds, dat terstond de restauratie ter hand nam. Op de begane grond is nu de studiezaal van de vereniging Het Spinozahuis gevestigd.

Aan de overige panden van de stichting, te weten het Nobelhuis, de Koningspoort, Koninginnegracht en de beheerderwoning van de Joodse begraafplaats, werd het noodzakelijke gebruikelijke onderhoud uitgevoerd. De huizen verkeren in een goede staat van onderhoud.

Het fonds werd dit jaar verblijdt met twee bijzondere schenkingen. Mevrouw I.M. Sijthoff-Slothouwer, weduwe van onze oprichter A. Sijthoff, en de heer L. Oosterhof, ons bestuurslid sedert het eerste uur, schonken hun oprichtingsaandelen (nrs. 1 en 2) van de Maatschappij voor Stadsherstel Den Haag en Omgeving aan het Monumentenfonds. Het fonds is hen hiervoor zeer erkentelijk.

Ons bestuurslid Drs A.E. Groeneveld nam dit jaar afscheid als commissaris van Stadsherstel Den Haag wegens het bereiken van de 70-jarige leeftijd. Ir J.C. 't Hart volgt hem namens het Monumentenfonds op in de Raad van Commissarissen. Aangezien het Monumentenfonds geen leeftijdsgrens kent, hoopt het bestuur nog vele jaren gebruik te kunnen maken van de kennis en kunde van de heer Groeneveld.

Ook dit jaar hopen wij weer op uw steun te mogen rekenen. Donateurs zijn voor ons werk onmisbaar. Bijgevoegd treft u de gebruikelijke acceptgiro aan, die nog geldt voor het jaar 2007.

Het bestuur van de Stichting Monumentenfonds Den Haag en Omgeving:

mr R.A. Gallas, voorzitter

L. Oosterhof, vice-voorzitter

ir L. Vis, secretaris

drs A.E. Groeneveld, penningmeester

ir J.C. 't Hart, lid

Het secretariaat van het Monumentenfonds is gevestigd in het Nobelhuis ten kantore van ir L. Vis, Vis Restauratie Architecten, Nobelstraat 1E, 2513 BC Den Haag, tel. 070-361 5757, e-mail [monumentenfondsvanvisarchitecten.nl](mailto:monumentenfondsvanvisarchitecten.nl)  
Rekeningnummer bij Fortisbank Den Haag 89.12.20.631.

**HET MONUMENTENFONDS KAN UW STEUN UITSTEKEND GEBRUIKEN!**



Het Spinozahuis tijdens het schilderen



Het resultaat na afloop